

MEMO

AAN Algemeen en Dagelijks bestuur VRT
VAN H. Meuleman
DATUM 12 september 2016
ONDERWERP Verantwoording en voorstel voor vervolg TS&S

Verantwoording en voorstel voor vervolg TS&S

1. Inleiding

Medio 2014 is vanuit de Veiligheidsregio Twente (VRT) gestart met het initiatief voor het samenwerkingsverband Twente Safety & Security (TS&S). Het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Twente heeft eind december 2014 ingestemd met het voorstel om eenmalig 500.000 Euro te investeren in het samenwerkingsverband. Met deze investering is de afgelopen twee jaar hard gewerkt om TS&S te laten uitgroeien tot een netwerkorganisatie die functioneert als katalysator voor een innovatief veiligheidscluster in Twente.

Inmiddels zijn de nodige acties in gang gezet en is er flink vooruitgang geboekt. Op dit moment wordt bekeken hoe TS&S voor de komende jaren geborgd kan worden in Twente. Dat betekent dat de Veiligheidsregio Twente als belangrijke investeerder in TS&S, de balans opmaakt. In voorliggende notitie wordt toegelicht hoe de investering in TS&S de afgelopen twee jaar is besteed en tot welke resultaten dit heeft geleid. In een korte terugblik wordt aangegeven wat het vertrekpunt was voor de investering. Vervolgens wordt toegelicht wat de huidige stand van zaken is en welke resultaten er zijn behaald. Afsluitend wordt een voorstel voor het vervolg beschreven en de positie die de Veiligheidsregio Twente daarbij kan innemen.

2. Terugblik

Innovatie als uitgangspunt van ons denken en doen

Innovatie is één van de strategische beleidsdoelstellingen van de Veiligheidsregio Twente. De wereld om ons heen verandert snel. Nieuwe technieken, digitalisering, veranderende maatschappelijke verhoudingen, nieuwe veiligheidsvraagstukken. Het zijn zaken die ook een Veiligheidsregio aangaan. Wil je 'mee' in de veranderingen dan is open staan voor nieuwe ontwikkelingen belangrijk. Innoveren is een manier om veiligheid betaalbaar te houden, om in te spelen op de behoeften van de burger en de maatschappij en ook om nieuwe efficiënte werkwijzen en methoden toe te passen.

Opdracht Algemeen Bestuur

In het kader van doorontwikkeling van innovatie en veiligheid heeft het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Twente het initiatief genomen om te investeren in het samenwerkingsverband Twente Safety & Security. Voor de organisatie van het netwerk van TS&S is in december 2014 een eenmalig budget beschikbaar gesteld van 0,5 miljoen euro voor de periode 2015-2016. Opdracht hierbij was:

Het opstellen van een routekaart en business-cases met als uitgangspunten:

- *het duurzaam verankeren en borgen wat er nu is;*
- *nieuwe innovaties mogelijk maken voor uitvoering van wettelijke taken met een open innovatie aanpak en het uitbouwen van geborgde innovaties;*
- *een sterke verbinding creëren met andere innovatieclusters.*

Beoogd effect daarbij is zowel een maatschappelijk als economisch rendement te behalen. Dat wil zeggen. We houden Twente veilig tegen acceptabele kosten. We bereiden ons voor op nieuwe risico's. We voeren onze wettelijke taken op innovatieve wijze uit. Tegelijkertijd biedt innoveren ook economische kansen. Veiligheid is een groeiemarkt. Meer veiligheid én meer banen gaan samen.

3. Waar staan we nu

Ontwikkeling routekaart

Begin 2015 is TS&S gestart met een inventarisatie. Op basis van gesprekken met triple-Helixpartners is inzicht verkregen in de behoeften van de deelnemende partijen. De inventarisatie heeft geleid tot een gedeelde ambitie: *Bouwen aan een internationaal erkend innovatief veiligheidscluster in Twente*. Met daarbij een routekaart waarbij het netwerk Twente Safety & Security drie kernopgaven heeft geformuleerd:

- *Werken aan waardeproposities*
- *Bouwen van een Twents veiligheidscluster*
- *Beïnvloeden van de landelijke agenda*

Programmabureau

Om de kernopgaven te realiseren is onder aansturing van de programmamanager een programmabureau ingericht. Het bureau is ingericht op basis van voornamelijk 'in kind' bijdragen van kernpartners die gezamenlijk voorzien in werkcapaciteit. Het programmabureau heeft daarmee nadrukkelijk een faciliterende rol. Als het gaat om sturing op de resultaten van de deelnemende projecten, dan zijn daar de betreffende uitvoeringsverantwoordelijken aan zet. De kerntaken van het programmabureau richten zich op: het aanjagen van het innovatieproces, het ondersteunen van deelprogramma's en projecten, verbinden van partners en mede onderhouden van het netwerk, verkennen van kansen voor innovatie, bedrijven en kennisinstituten activeren, voortgang monitoren en regionale en landelijke afstemming realiseren.

Kernopgaven stand van zaken

- **Werken aan waardeproposities**

Samen met de partners uit het netwerk is een scan gemaakt om de meest veelbelovende markt- en innovatiekansen in kaart te brengen. Zo werd tijdens de bestuurstweedaagse in 2015 duidelijk dat het effectief is om met aansprekende onderwerpen aan de slag te gaan zoals drones. Daarnaast zijn kansrijke waardeproposities vastgesteld, waarbij zowel het economisch als het maatschappelijk rendement is benoemd. Naast het faciliteren van het proces om tot waardeproposities te komen, heeft TS&S geïnvesteerd in lobbytrajecten en agendasetting. Dit heeft geleid tot een aantal kansrijke ontwikkelingen en concrete producten, zie ook bijlage 1.

Waardepropositie	Stand van zaken
1. Space 053 Drones test/opleidingscentrum op de luchthaven Twente	De oprichting van het Dutch drone development centrum is een concreet resultaat waaraan TS&S in het begin heeft meegewerkt. De Provincie Overijssel en de gemeente Enschede hebben vervolgens middels subsidies e.d. de realisatie mede mogelijk gemaakt. D3C werkt samen met de brandweer/VRT.
2. Rescue Base Vliegveld Twente	Gemeente Enschede start een verkenning naar de mogelijkheden van een Rescue Base. Een idee dat mede door TS&S is geïnitieerd.
3. Veilig wonen voor minder zelfredzame personen	Deze waardepropositie wordt ondersteund door een consortium dat wordt gevormd meerdere Twentse gemeenten en de Ghor. Bij een verdere ontwikkeling kan aanspraak worden gemaakt op een revolving fund.
4. Veilige evenementen	Deze waardepropositie bestaat o.m. uit een pilot Voetbal waarin vele partijen samen werken. Daarnaast is door de VRT samen met een nieuw opgericht bedrijf een evenementen kalender ontwikkeld. Deze kalender is 'verkocht' aan meerdere veiligheidsregio's.

- **Bouwen van een Twents veiligheidscluster**

In 2014 is TS&S 'klein' gestart. De afgelopen jaren heeft TS&S sterk geïnvesteerd in agendasetting en de naamsbekendheid van het netwerk. Om te groeien en een stevige positie te verwerven is er veel aandacht geweest voor clusterontwikkeling in de vorm van netwerkactiviteiten en lobby-trajecten. Dit heeft ertoe geleid dat

de naamsbekendheid van TS&S bij belangrijke stakeholders is vergroot. Ook heeft het bijgedragen aan de agendasetting. Het onderwerp veiligheid staat inmiddels bij diverse stakeholders op de agenda.

Marketing en PR

Om het veiligheidscluster TS&S op de kaart te zetten en innovatie in veiligheid vanuit Twente te promoten is er ruim geïnvesteerd in marketing en pr-activiteiten. O.a. door:

Presentaties op bijeenkomsten en werkbezoeken	Business Meets Twente MKB/IKT bijeenkomsten HSD/DITSS bijeenkomsten Neelie Kroes Nederlandse ambassades, Ambassade Israël en USA,
Zelf events te organiseren	Openingscongres TS&S Innovatiecafés Congres veilig wonen minder zelfredzamen Creathon
Het 'naar Twente halen' van relevante events	Veiligheidsbeurs eRIC, 2 t/m 4 juni op Vliegveld Twente Drones Innovatie Dag, Ministerie van V&J, 14 september a.s.
Aandacht in de pers voor diverse initiatieven	Dronecentrum bij o.a. BNR en NOS.nl
Communicatie via communicatiekanalen van partners en eigen communicatiekanalen	Nieuwe website Social media Stakeholders nieuwsmail Video dronecentrum i.s.m. gemeente Enschede

Partnerships

Bij de start van TS&S lag de focus op het ontwikkelen en inzetten van een actief partnershipbeleid. Insteek daarbij was dat er financiële bijdragen werden gevraagd van alle partners. Op basis van de acquisitiesprekken en de ervaringen in het landelijke cluster (o.a. uit de regio Eindhoven/Tilburg en regio Den Haag) is het partnerbeleid bijgesteld. Financiële bijdragen bleken in de beginfase een té grote stap. Met name bij het bedrijfsleven riep dit terughoudendheid op. De koers is daarop aangepast. De focus is komen te liggen op het organiseren van de 'vraagkant'. Dat wil zeggen, het uitbreiden van het netwerk met voornamelijk veiligheidspartijen en kennisinstituten, zie bijlage 1 voor een beknopt overzicht. Inmiddels bestaat het netwerk uit meer dan 50 partners. De inzet van deze partijen is groot. Indien de 'in-kind' – en financiële bijdragen over de jaren worden berekend bedraagt deze ruim 1 miljoen euro, zie bijlage 3. Deze partijen hebben daarnaast te kennen gegeven dat ze in de komende periode minimaal dezelfde bijdrage zullen leveren. Anderzijds kan worden geconcludeerd dat het bedrijfsleven nog onvoldoende betrokken is. In een volgende fase moet hiervoor aandacht zijn!

Agendasetting

Veiligheid is een (innovatieve) economische sector met bovengemiddelde groeicijfers en een groot potentieel. TS&S heeft in de afgelopen twee jaar actief ingezet op agendasetting en lobby om het Twentse Veiligheidscluster op de regionale agenda te krijgen. Met de Twente Board zijn gesprekken gevoerd over dit inzicht. De gesprekken hebben ertoe geleid, dat de board het onderwerp safety & security als speerpunt heeft opgenomen in haar actieplan 'Twente werkt'.

Economische potentie

De potenties van een veiligheidscluster voor de groei van de Twentse economie lijken groot te zijn en het kan wellicht een belangrijke pijler worden onder het Twentse innovatiebeleid en de economische structuurversterking. Uit onderzoek van Saxion en Universiteit Twente in 2014, op initiatief van TS&S uitgevoerd, blijkt dat het veiligheidscluster in Twente maar liefst zeven keer groter is dan te verwachten op basis van het aandeel Twente in de Nederlandse economie. Dus er is een sterke basis in Twente. Vervolgonderzoek van Kennispunt in 2015, mede op verzoek van TS&S, toont opnieuw het belang van het veiligheidscluster voor de Twentse economie. De werkgelegenheid steeg in de afgelopen twee jaar met 2% (126 banen) ten opzichte van HTSM 1% en Twente als geheel 0%. Ook de omzet in de veiligheidssector liet een stijging zien van 2%.

Beïnvloeden van de landelijke agenda

Samen met DITSS en HSD vormt het netwerk TS&S onder de vlag van HSD het landelijke veiligheidscluster. Meer veiligheid en meer economie is de gezamenlijke ambitie. TS&S heeft daarmee voor Twente een belangrijke plek verworven. Het cluster biedt toegang tot de landelijke agenda op het gebied van veiligheid en innovatie. In het cluster wordt samengewerkt aan innovatiethema's. Twente is trekker van een aantal speerpunten uit de Nationale Innovatieagenda Veiligheid (NIAV). Ook beslist Twente mee over de nationale agenda en brengt daar haar eigen punten in. Een doel van het landelijke cluster is om veiligheid op de economische agenda van het kabinet te krijgen, zodat er extra middelen vrijgemaakt worden voor het aanjagen van de veiligheidseconomie. De

landelijke samenwerking is ook lonend om onderwerpen hoger op de politieke en wetenschappelijke agenda te krijgen. Daarnaast heeft het cluster ook steeds meer een internationale positie. Daarmee krijgt ook Twente toegang tot internationale veiligheidsnetwerken en Europese subsidiestromen.

Financiële verantwoording

In het algemeen hebben de kosten zich ontwikkeld conform begroting. Door een aantal besparingen en minder uitgaven aan personele lasten komt het eindresultaat naar verwachting positief uit. Dat betekent dat er in totaal €270.000,- van de 5 ton is besteed en eind 2016 nog €230.000,- beschikbaar is. Naast de investering van de VRT is er de afgelopen 2 jaar ook geïnvesteerd door andere partners waaronder: Gemeente Enschede, Politie Oost Nederland, Saxion Hogeschool, Universiteit Twente en ROC van Twente.

4. Ambitie Veiligheidsregio Twente

Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in innovatie op het thema veiligheid. De Veiligheidsregio heeft daarbij een voortrekkersrol gehad. Nu is er een natuurlijk moment om de positie van de Veiligheidsregio als partner in TS&S te herijken.

Eén van de inzichten die de investering heeft opgeleverd is dat veiligheid zowel een maatschappelijke als economische agenda dient. In de huidige tijd hebben 'producten' met maatschappelijke meerwaarde ook extra marktwaarde. Het mes snijdt daarmee aan twee kanten.

Kijkend naar de beleidsuitgangspunten van de Veiligheidsregio blijft innovatie een belangrijk strategisch uitgangspunt. Nu de focus naast het maatschappelijk perspectief ook prominenter op het economisch perspectief ligt, kiest de Veiligheidsregio Twente een nieuwe positie in de doorontwikkeling van het Veiligheidscluster.

Veranderende rol Veiligheidsregio

De VRT was bij de start van het cluster vooral een belangrijke investeerder. Inmiddels is er het nodige gerealiseerd en ziet de VRT een rol voor zich waarbij de focus komt te liggen op inhoudelijke kernpartner. Inzet daarbij is:

- De VRT heeft tot taak een bijdrage te leveren aan een veiliger leefomgeving en samenleving, waar burgers zich veilig voelen, zelfredzaam zijn en zich verantwoordelijk tonen voor hun veiligheid.
- Ze doet dat door haar taken op een innovatieve en vernieuwende manier in samenwerking met partners, bedrijven en kennisinstellingen uit te voeren. Daarmee kan ook de Twentse economie worden versterkt, maar dat is niet haar verantwoordelijkheid.
- De VRT wil graag als kernpartner bijdragen en onderzoeken of het perspectief aanwezig is om een innovatie agenda veiligheid-economie op te stellen. Daarbij is de bijdrage van de VRT: zorgen voor een goede vraagarticulatie, versterking door verbinding en de rol van launching customer oppakken. De uitvoering is daarna in handen van ondernemers en kennisinstellingen.

Beschikbare capaciteit en financiële middelen

De Gemeente Enschede en Provincie Overijssel zien de mogelijkheden voor de ontwikkeling van een Twents veiligheidscluster. Ze zijn bereid om hiervoor middelen beschikbaar te stellen. Recent is in een besluit van Provinciale Staten een reservering opgenomen van 4 miljoen euro voor kansrijke initiatieven op het gebied van Safety & Security op Techbase Twente.

Zoals gesteld willen ook de huidige partijen hun inzet voor een periode van enkele jaren continueren.

5. Hoe nu verder

Er zijn meerdere redenen om tot een verkenning voor een gezamenlijke toekomstagenda te komen:

- Mogelijke potentie voor economie van Twente: veiligheid als economisch thema lijkt perspectieven te bieden voor Twente (Drones/Space 053, Waardeproposities, Techbase Twente)
- Belang van goede aansluiting op andere agenda's van veiligheid en economische innovatie (de Nationale Innovatie Agenda Veiligheid/HSD) en op de regionaal-economische agenda's van provincie en regio, zoals 'Twente werkt'.
- Belang van goede samenwerking: om te komen tot een heldere rolverdeling, taakverdeling en samenhang tussen verschillende initiatieven en partijen.

Kansrijk toekomstperspectief

Meerdere Twentse bestuurders van de betrokken triple-helix partners erkennen de kansen voor een gezamenlijke agenda voor innovatie en veiligheid. Inmiddels is er een verkenning gestart door een extern adviseur.

Deze stelt voor het einde van 2016 een businessplan op. De opdracht luidt:

Zorg voor een versnelde ontwikkeling van het safety & security cluster binnen Twente. Uitgaande van de bestaande agenda, met specifieke aandacht voor betrokkenheid van het bedrijfsleven.

Concreet moet de opdracht leiden tot een businessplan dat de economische kansen van safety & security beschrijft en een onderbouwing geeft van de benodigde investeringen.

Voorstel

Het voorstel is dat de VRT als kernpartner ook kennis en kunde beschikbaar stelt voor innovatie binnen het veiligheidsdomein evenals de resterende €230.000,-, mits er voldoende draagvlak is.

Met dit voornemen maakt de VRT haar rol als initiator en launching customor ander maal waar!

Bijlage 1: Waardeproposities

Waardepropositie	Toelichting stand van zaken
1. Space 053 (Drones test/opleidingscentrum op de luchthaven Twente)	Oprichting Dutch drone development centrum onder aansturing van de Provincie Overijssel en de gemeente Enschede in september 2016. Eerste drone gerelateerde bedrijven zijn dan gevestigd in Twente. Onderzoek naar juridische en ethische kwesties door UT, kan uitmonden in expertisecentrum regelgeving drones. Brandweer Twente test drones. Drone-testdagen worden georganiseerd in Twente in samenwerking met ministerie V&J. Samen met veiligheidspartners wordt een innovatieagenda opgesteld inzake drones en veiligheid
2. Rescue Base Vliegveld Twente	Gemeente Enschede is gestart met een verkenning naar de mogelijkheden van een Rescue Base op vliegveld Twente. Met vele nationale en internationale partijen wordt overleg gevoerd. Twente kan de test- en ontwikkellocatie worden voor innovaties op het gebied van rampenbestrijding. In Q3 wordt een beslissing genomen of een Rescue Base haalbaar is.
3. Veilig wonen voor minder zelfredzame personen	Een pilot is uitgevoerd bij 5 Twentse Gemeenten. In de pilot zijn zaken ontwikkeld: een 360 graden scan die zowel vanuit veiligheid als zorg (WMO) is in te zetten, een dashboard met informatie voor hulpdiensten, de eerste contouren van een eerste integraal concept veilig wonen voor ouderen. De resultaten van de pilot zijn gepresenteerd tijdens een landelijk congres afgelopen juni. Komende maanden wordt een consortium gevormd. Voor de VRT is er een revolving fund (als meer gemeenten de 360 graden scan afnemen krijgt de VRT investeringsgeld terug). Er een meerjarenprogrammplan opgesteld en de 360 graden scan wordt 'verkocht' in andere gemeenten binnen en buiten Twente. Ideeën worden uitontwikkeld voor faciliteiten op de luchthaven om de ontwikkeling te faciliteren. Hierbij moet gedacht worden aan: een riskfactory voor ouderen, een developmenthouse en testwoning.
4. Veilige evenementen	Onder aansturing van een stuurgroep bestaande uit de voetbalvierhoek Enschede (Gemeente Enschede, Politie Oost-Nederland, FC Twente, Openbaar Ministerie Oost Nederland en Brandweer Twente) is een pilot gestart voor toegankelijk, gastvrij en veilig voetbal. Enschede is 1 van de 7 pilotlocaties in Nederland. De focus in Twente ligt op: ontwikkeling van nieuwe norm voor veilige voetbalstadions en –organisaties (Nederlandse Green Guide), ontwikkelen van een scenarioboek, verder professionaliseren van opleiden/trainen/oefenen en het voorkomen van ongewenste voorwerpen en personen in en rond het stadion zoals vuurwerk. De innovaties die ontwikkeld worden met deze pilot kunnen ook ingezet worden bij andere evenementen. Voor het bestrijden van het meebrengen van vuurwerk wordt een 'vuurwerkmat' ontwikkeld samen met de kennisinstututen in Twente. Verder zijn er meerdere creatieve sessies gehouden zoals een kenniscafé en creathon.

Bijlage 2: Partners TS&S

Partners eerste uur	
Gemeente Enschede	
Kennispark Twente	
Politie Oost Nederland	
Saxion	
Thales	
T-Xchange	
Universiteit Twente,	
Veiligheidsregio Twente	

Nieuwe partners	
Alumni Integrale Veiligheid	
CCV	
GGD Twente	
Provincie Overijssel	
ROC van Twente	
Security Management Studentenplatform	
Stichting Pioneering	
Telecats	
TNO	
Twente Safety Campus	
Van Aetsveld	

Bijlage 3: Financieel overzicht

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de baten en lasten voor programma TS&S, voor 2014, 2015 en 2016 (tot en met september). Voor de periode in 2016 zijn de cijfers nog een prognose.

Financieel overzicht TS&S	2014	2015	2016
			t/m sept
Baten			
Veiligheidsregio Twente, bestaand budget	33.075	233.066	73.012
Veiligheidsregio Twente, budget € 500.000		86.301	181.201
overige organisaties, bijdrage in geld	30.000	75.780	23.155
overige organisaties, bijdrage in-kind	50.969	269.800	293.825
Totaal	114.044	664.947	571.193
Lasten			
programmamateam	63.075	173.927	163.687
routekaart en bijdragen aan waardeproposities		221.220	113.681
personeel in-kind	50.969	269.800	293.825
Totaal	114.044	664.947	571.193

In de jaarrekening 2015 is uitgegaan van een hogere onttrekking aan het budget van € 500.000 dan boven vermeld. Het verschil wordt veroorzaakt doordat een ultimo 2015 nog door TS&S te betalen bedrag uiteindelijk als in-kind bijdrage is geleverd. Dit wordt gecorrigeerd in boekjaar 2016. De bovenstaande tabel geeft de werkelijke baten en lasten .

De Veiligheidsregio Twente heeft bijgedragen aan programma TS&S vanuit bestaand budget (innovatiebudget uit de structurele begroting en innovatiebudget vanuit BDUR-rijksmiddelen) en vanuit het in december 2014 door het Algemeen Bestuur specifiek aan TS&S toegekende budget van € 500.000. Dit budget van € 500.000 is, door middel van een bestemmingsreserve, gereserveerd voor de ontwikkeling van de routekaart programma TS&S en de business cases / waardeproposities. In het voorstel aan het Algemeen Bestuur is aangegeven dat een deel van het budget zal worden ingezet voor de benodigde versterking van het programmabureau.

De overige organisaties hebben vooral bijgedragen in de vorm van in-kind leveringen. Het betreft hier 7 verschillende organisaties: gemeente Enschede, Politie Oost-Nederland, ROC Twente, Saxion, Thales, Universiteit Twente en Van Aetsveld. Deze bijdragen zijn becijferd op basis van, indien aanwezig, specifieke kostenopstellingen en anders op basis van een gemiddeld kostenbedrag per fte. De bedragen komen 1-op-1 terug onder de lasten.

Van de bestemmingsreserve van € 500.000 is nu € 267.502 besteed. Het voorstel is om het restant, volgens huidige prognose € 232.498, in te zetten voor het vervolg van TS&S.